

פ ר ר ט ו ק ו ל מ ט' 16/א

מישיבת ועדת הכלכלה ה', י' בניסן תשס"ז
(22.3.56), בשעה 19.30.

- בנקאי: חברי הועדה:
- ב. אבניאל - היו"ר
 - ס. יוספטל
 - ש. שורש
 - ש. פרלשטיין
 - ש. בז'רנו
 - מ. סנה
 - מ. קטיס

מוזמנים: מר פיאמנסה - תורגמן

מר פלקסר - מזכיר הועדה

סדר-היום: אישור המלצות הועדה בענין גידול סבך

היו"ר ב. אבניאל: אני פותח את הישיבה.

קראתי לישיבה זו לשם אישור, או שינוי, המלצותיה של ועדת המשנה בענין גידול סבך. הועדה ישיבה מספר רב של פעמים, אך שהגיעה לנוסח הסונח לפניכם אשר נתקבל פה אחד, פרט לחבר הכנסת וילנר. אקרא את המלצות המוצעות ונדון עליהן סעיף-סעיף.

(קודא את המבוא)

ס. יוספטל: המועצה המיעצת, כפי ששמענו, עדיין לא הוקמה רשמית.

ש. בז'רנו: אבל נדמה לי שיש כבר מינויים למועצה.

היו"ר ב. אבניאל: צודקת גב' יוספטל, אולי נצטרך למצוא נוסח שיסקף את המצב; למשל: מספר חברי שקיבלו מינוי למועצה המיעצת לסבך.

ש. פרלשטיין: ברגע שמישהו מקבל מינוי למועצה מסויימת, גם אם המועצה לא נתכנסה הרי הוא חבר בה.

ש. בז'רנו: בסעיף 1 אנו אומרים שבאי כוח משרד החקלאות מסרו הודעה על הקמת מועצה ולא על כוונתם להקים מועצה; פירוש הדבר שמשרד החקלאות הקים כבר את המועצה.

היו"ר ב. אבניאל: אני מבין שהמבוא מתקבל כמוצע על ידי ועדת המשנה; בעקבות פניות שונות ותזכירים ממגדלי הטבק הערבים בחרה ועדת הכלכלה בוועדת משנה מיוחדת בהרכב: היו"ר ד"ר ב. אבניאל, ש. פרלשטיין, ש. אלון, ס. יוספטל, ס. וילנר, וט. גולמרט, שהוטל עליה לבדוק ולחקור את בעיית גידול הטבק, שאלת המחירים וכן היחסים בין מגדלי הטבק לבין יצרני הסיגריות. ועדת המשנה הקדישה לבעיה זו מספר ישיבות, שמעה עדויות והסברים מפי מגדלי טבק ערבים; חברי המועצה המיעצת לסבך, ב"כ יצרני הסיגריות ונציגי משרד החקלאות והאוצר.

סעיף 1

הרי הנוסח המוצע לסעיף 1:

היו"ר ב. אבניאל:

"הועדה מקבלת לתשומת לבך את הודעת ב"כ משרד החקלאות על הקמת מועצה מייצגת לשיווק הטבק מבין כל הגורמים העוסקים בעניני הטבק, המגדלים ויצרני הסיגריות ומסליצה על הפעלתה בהקדם האפשרי".

האם גם באי-כוח משרדי הממשלה משתתפים במועצה המיצגת?

ש. שורט:

כן.

היו"ר ב. אבניאל:

כדאי לומר זאת.

ש. שורט:

אפשר להוסיף את המלה "כולל" אחרי המלים "בעניני טבק", כדי שיהיה ברור שמשתתפים

היו"ר ב. אבניאל:

גורמים אחרים.

סעיף 1, בתיקון היו"ר - נתקבל

סעיף 2

הרי הנוסח המוצע לסעיף 2:

היו"ר ב. אבניאל:

"הועדה ממליצה בפני משרד החקלאות להחיש את ביצוע הסכם שיווק הטבק מיבול 1955, הכולל נתינת הלוואה לבתי חרושת לסיגריות בסך מיליון לירות, לשם תשלום מקדמות למגדלים בשיעור של לפחות ששים אחוז מערך היבול, בעת קבלתו. כ"כ ממליצה הועדה להתחשב בבקשת חברות הסיגריות ולהאריך את מועד פרעון ההלוואה עד לשנה תחת".

סעיף 2 נתקבל ללא הערות

סעיף 3

לסעיף 3 מוצע נוסח זה:

היו"ר ב. אבניאל:

הועדה סבורה שעל ידי חוסר תרגון בין מגדלי הטבק בגרם נזק לענף ויש לעשות מאמצים לשם הקמת ארגון של מגדלי הטבק, אשר יוכל לרכז בידו את עניני השיווק וכן את מתן הספרעות הניתנות למגדלים על ידי חברות הסיגריות וסדור ההלוואות המוקצבות על ידי הממשלה.

ש. בוזרנו:

אינני חושב שהמלצה מעין זו תהיה לטובת הענף; זה ענין מסובך ואתם לא תכנסו מחדש לדיון בבעיה זו. אם הגעתם למסקנה זו - כדאי שתכלילו אותה בהמלצות.

כדאי לשמוע בכמה משפטים מרובזים ... כמה הענין.

היו"ר ב. אבניאל:

דעתו היא, שאם יהיה ארגון שירכז את יכול
הטבק של הפלחים, תהיינה הרבה סכנות

ש. בן רבנו:

שהארגון הזה ינצל את הפלחים.

ארגון קואופרטיבי?

ש. שורש:

זהו ארגון קואופרטיבי לטרתית עין ומנופון-
ליסטי למעשה. הפלח לא יוכל להחזיר לעצמו

ש. בן רבנו:

אלה שירכזו את העניין הזה, עלינו לא לשכוח שאין הסדובר כאן במגדלים
יהודיים. היה נסיון כזה לפני כמה שנים, כאשר בוסטן הכרמל היה מרכז
את רוב היבולים של הערבים. ל בוסטן הכרמל, לפי הצ'רטר שלו, היתה
סמכות גם בקשר לטבק. הם ניסו לבצע זאת אבל נתקלו בהתנגדות קשה ולא
הצליחו. בטמבוק הקליטות אני חושב שלמגדל הערבי טוב יותר הטמב הנוכחי
שבכל זאת ניתן לו סידה מסויימת של בחירה: למי הוא רוצה לסטור, מאשר
ארגון שלטרתית עין יהיה קואופרטיבי אבל למעשה הוא ארגון סגור וליסטי.

אם תרצו לברר את הדברים האלה, הירוש הדבר

לערון דיון מחדש בכל הבעיה.

מצד אחד אין לנו יכולים להטליף הפלחות
מוטעות.

הי"ר ב. אבניאל:

אני מציע שאנחנו נאמר זאת בלשון רבים:
לא על ארגון אחד אלא על ארגונים רבים.
אני חושב שצריך לקבל כגורם את העובדה שבכפר יהיו שני ארגונים.

ש. שורש:

אולי נאמר, ארגונים כפריים?

ש. בן רבנו:

אין צורך מציע לומר, ארגונים כפריים? אלא
ארגונים.

ש. שורש:

ההצעה הראשונה שלי היתה להקים חברה שיווק
שבה - חשבותי - צריכים להשתתף שלשה גורמים:
כתי-החרושת, הממשלה והמגדלים. נתתי כדוגמה את החברה לשיווק בוטנים
וכותנה והסבירו לי שזה יהיה בשלב הבא, שזה יותר מדי, לכן ויתרתי על
הצעת. אבל אחרי ההסבר של זה"כ בן רבנו אני רוצה להעלות את הצעתי מחדש;
אולי בארגונים אלה צריך לשתף גורמים בוטנים, כדי שהמוכתר, או מישהו
אחר, לא ישתלט על הארגון.

ס. יוספטל:

אין צורך שתנגד להצעת התיקון של זה"כ שורש,
שהיה כתוב, ארגונים של מגדלי טבק. אולם
מה שמציעה חברה הכנסת יוספטל, זוהי חזרה על הנסיון שהיה ל בוסטן הכרמל,
נסיון שלא הצליח ושהעסיק את הכנסת בשניה מספר פעמים, עד שהגיעו למסקנה
שצריך לפרק ארגון זה.

ש. פרלשטיין:

אם רוצים לתקן את הנוסח המוצע, צריך להוציא
את המלים, לרכז בידו את עניני השיווק.

ש. בן רבנו:

אולי מוטב לכתוב, שיוכל להוסיף עזרה.

ס. יוספטל:

אני מבין שהתיקון שתקבל במונח שנוסח סעיף
3 יהיה כזה:

הי"ר ב. אבניאל:

הועדה סבורה שעל ידי חוסר ארגוני מגדלי
טבק נגרם נזק לענף ויש לעשות מאמצים לשם הקמת ארגונים כאלה אשר יוכלו
להוסיף עזרה למגדלי הטבק בעניני שיווק, במתן המפרעות הניתנות למגדלים
על ידי חברות הסיגריות וכן בסידור ההלוואות המוקצבות על ידי הממשלה.

ט. קסיס:

אם נסכים לבנות הנה, לאחר הצעת התיקון של הה"כ בז'רנו, סי יערוב לכך שחברות הסיגריות תקבלנה את היכול הנמצא ברשות הארגונים האלה? יתכן שחברות הסיגריות לא תשתפנה פעולה בכלל עם הארגונים.

הינ"ר ב. אבניאל:

סי ערב היום, במידה שדרושים להם כספים? כיום אין בכלל ארגונים.

ט. קסיס:

לכן, אם יהיו ארגונים שהם יצטרכו להושיט עזרה למגדלי הטבק, טעב הטגול יהיה טוב

הינ"ר ב. אבניאל:

יותר.

הם יוכלו לבקש גם את ערבות הממשלה.

ט. יוספטל:

סעיף 3, כפי שהוקרא על ידי הינ"ר - נתקבל

סעיף 4

לסעיף 4 טוצע נוסח זה:

הינ"ר ב. אבניאל:

הועדה מטליצה על בדיקת קלוקלצית המחירים של הטבק בשיתוף הסועצה הסייעצת ונציגי משרד החקלאות והאוצר, תוך נגמה להבטיח את התאמת המחיר לסיב הטבק ולהוצאת הייצור.

אני מציע למחוק את המלים, ולתחצנות

הייצור.

הט טענו שהזנים הטובים יותר שהם מגדלים דורשים יותר עיבוד וגורמים להוצאות יותר גדולות, אולם החברות אינן רוצות לשלם מחיר יותר גבוה.

ט. יוספטל:

הרי אנחנו אוסרים, להבטיח את התאמת המחיר לסיב הטבק.

הינ"ר ב. אבניאל:

הצעת הינ"ר נתקבלה

סעיף 4 כנ"ל ועם טחיקת המלים, ולהוצאות הייצור - נתקבל

סעיף 5

לסעיף 5, שהוא הסעיף האחרון, טוצע נוסח זה:

הינ"ר ב. אבניאל:

הועדה מטליצה בפני משרד החקלאות לדאוג לשיפור הטיב של הטבק המקומי על ידי הכנסת זנים חדשים וליעול ההדרכה המקצועית, כדי שאפשר יהיה להגיע בפרוצת הזמן להפסקת יבוא הטבק. כן מטליצה הועדה על חיפוש דרכים לאפשרות של ייצוא.

האם יש אפשרות של ייצוא?

לפעמים יש. כרגע משתדלים לסכור טבק דווקא לארצות שמעבר למסך הברזל.

ש. בז'רנו:

סעיף 5, כנ"ל - נתקבל

הי"ד ב' אבניאל:

אנחנו עוברים להצעות המיועט.

בטעיה 1 של הצעות המיועט (של חה"כ וילנר)

באחד:

הועדה מביעה סורת רוחה על קיפוח מגדלי הטבק בשטח המחירים, השיווק וכד' ורואה בכך אפליה לאוטמית.

יש לי הרושם שאנחנו איננו יכולים להרשות הצעת-מיועט כזאת. כשאתה אומר, הועדה מביעה את סורת רוחה על קיפוח מגדלי הטבק בשטח המחירים, השיווק וכד' - זאת אני יכול להבין; אבל כשאתה טוען, ורואה בכך אפליה לאוטמית - ברור שאין לזה כל יסוד.

אני רוצה לומר לחבר-הכנסת סנה שנתבררו פה דברים - והוא לא היה בישיבות האלה - הוצנו שאלות רבות, בנוכחותי ובנוכחות חברי הכנסת פרלשטיין ויוספטל, ישבו לפנינו כ-40 עובדים וכשהעלו את השאלה: האם נותנים סחיר אחר לאותו סוג של טבק למגדלים ערבים (כי יש כמה ישוכים יהודיים שמגדלים אותו הזן) התשובה היתה ברורה ומוחלטת: נותנים אותו סחיר. משום כך אינני חושב שאנחנו יכולים להפטר הצעה כזו. אינני מתנגד לחלק הראשון של הטעיה.

ש. פרלשטיין:

אני חושב שזה בניגוד לנוהל המקובל בוועדות בקשר להגשת מסקנות. אתה יכול לקבוע את העובדה לפי דעתך, שיש קיפוח, אבל להוציא מסקנה פוליטית בה מרחיקת לכת - זה לא נראה לי.

ס. סנה:

אני מציע למחוק את הטלים, ורואה בכך אפליה לאוטמית ובמקומן לכתוב, הפוגע במיוחד בחקלאים הערביים שהם הרוב הטכריע בין מגדלי הטבק בארץ.

אני מציע גם לשנות את הנוסח של טעימים

2 ו-3 כדלקמן:

טעיה 2: הועדה מציינת בצער, כי הממשלה קבעה מחירי טבק ליצרן ברמה נמוכה מדי, הנוה לחברות, שלא בהתאם לרמת המחירים בארץ, וללא התחשבות הוצאות הייצור.

טעיה 3: הועדה מטליצה לפני הממשלה לאסור

כל יבוא של טבק.

ש. שורש:

אני רוצה לחזור להסלצות הרוב ולעורר עוד שאלה. לא השתתפתי בוועדת הטובה; אבל שאלתי את חבר-הכנסת בז'רנו מה היתה התפתחות הענף. הוא מצייין שאלה התפתחות גדולה, באשר הוגדל היצור כמעט פי שניים. הגידול הזה לא בא מעצמו, הממשלה השקיעה לא מעט מאמצים בפעולה זו. אני חושב שצריך לציין זאת.

אני מציע איפוא להוסיף עוד טעיה בזו הלשון:

הועדה מציינת במיפוק את המצבי הממשלה, משרד החקלאות ומגדלי הטבק, אשר הכפילו, תוך השנים האחרונות, את כמות יצור הטבק בסדינה.

ס. יוספטל:

דווקא בשנה האחרונה היה צמצום.

ש. פרלשטיין:

אני חושב שמסקנות הועדה צריכות להיות מעשיות ולא בבחינת חלוקת שבחים. מטוב וכו'ן שהיתה התפתחות מהירה, אבל יחד עם זאת שמענו שההתפתחות צמצום ביצור, לכן מסקנה כזו לא תתאים למציאות וגם אין צורך בה.

אני סוּרֵיד את הצעתִי.

ש. שורש:

אני מציעה לתרגם את המסקנות האלה לערבית.

ס. יוספטל:

כן; יש לתרגם את המסקנות לערבית ולשלוח
טופס לכל אלה שהופיעו כאן.

היו"ר ב. אבניאל:

אם הבינותי נכון, משרד החקלאות כבר הוציא
300 אלף ל"י מתוך הסכום של טיליון לירות
שנקבע כאשראי לחברות כדי שתוכלנה לקנות את היבול, כלומר המטפלה חלקה
כבר 300 אלף ל"י לפני יום כאשר נפגשתי עם נציג חברת "דובק" הוא
טען שהם לא קיבלו אף פרוטה; פירוש הדבר שהכסף נמצא בידי החברות, אבל
הן טרם קנו את היבול. אני מבקש להמליץ בפני המטפלה כי היא תחייב את
החברות האלה לקנות את היבול.

ס. קטיס:

אם המטפלה הוציאה את הכסף הרי זה אומר
שהחברות כבר קיבלו אותו. בודאי המטפלה

ס. יוספטל:

המבצעה את הכסף לבנק.

ניתנו הטלצות; זה לא כסף שהמטפלה בותנת,
זו הטלצה של משרד החקלאות בפני בנק ישראל
לשחרר אשראי מליקבידיות קבועה. יש לפעמים הפרש של זמן בין נתינת
ההלוואה לבין נתינת הטלצה. יש הלוואות שניתנו כבר ויש הלוואות
שניתנו עליהן הטלצות מזמן אבל עוד לא הוצאה הכסף. אם נציג "דובק"
אמר שלא קיבל אף פרוטה, עד כמה שידוע לי הוא צודק. אני יודע שכמה
חברות קיבלו, למשל החברה שלנו קיבלה. אני חושב שכל החברות שילמו
לפליחים, על חשבון יבול הטבק בשנת 1955, יותר כסף מאשר קיבלו על ידי
הלוואות, לפעמים פי שלשה יותר מאשר קיבלו הלוואות.

ש. בז'רנו:

אני רוצה להוסיף עוד דבר: למעשה המטלצה
שלנו, בדבר נתינת הלוואה לבתי הרושת
לסיגריות בסך טיליון לירות, לשם תשלום טקדנות למגדלים בסיגור של
לפחות ששים אחוז מערך היבול, משמשת מוצעי לחץ. עם קבלת המטלצה זו
יש בידי מגדל הטבק היהודי והערבי כאחד ללחוץ גם על בתי הרושת וגם
על המטפלה באושרו: ועדת הכלכלה המליצה לתת את ההלוואה הזו במטפה
שיתנו לנו לפחות 60% מערך היבול.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מברך את כולכם בשם הוועדה בהג שסח.
שיהיה טוב לישראל ושנתראה בריאים ושלמים לאורך הפגרה.

הישיבה נועלה בשעה 20.30.